

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre 14 K — f.
 Fél évre . . 7 K — f.
 Negyed évre 3 K 50 f.
 Egy hóra . . 1 K 20 f.
 Egyes szám — K 10 f.
 Nyilttér sora — K 50 f.

SZÉKELY UJSÁG

A HÁROMSZÉKMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként háromszor:
 kedden, csütörtökön
 és vasárnap reggel.
 SZERKESZTŐSÉG:
 DR. I. DIÉNES ÖDÖN
 főszerkesztő-ügyvédi irodájában
 Báthori-ut 14. szám.
 Telefon-szám.

Kiadja a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diénes Ödön.

Kiadóhivatal és papírkereskedés telefon-szám

Legujabb.

(A „hiv” jelzésűeket a miniszterelnökség sajtóosztályától kapjuk)

Új óriás mozsárütegeink az olasz fronton.

Érk. márc. 30. este 8 ó.

(Budapesti tudósítónktól.) Zürich, márc. 27. Milanói híradás szerint nagy benyomást gyakorol az olasz fronton új osztrák-magyar mozsárütegek megjelenése. Az óriás mozsarak rendkívüli távolságra a legnagyobb biztonsággal lönek.

A nyugati győzelmes előnyomulás.

Érk. márc. 30. este 9 ó.

(Budapesti tudósítónktól.) A berlini Wolff ügynökség jelent: Offenzívánk hatodik napján seregeink változatlanul, szünet nélkül nyomulnak előre nyugat felé. Erős tartalékok ellentámadása sem volt képes rohamainkat feltartóztatni. Az ellenség veszteségei óriási számokkal növekednek.

Sem Oroszországban, sem Itáliában nem került az ellenségnek ennyi áldozatába a visszavonulás, aminek az az oka, hogy a francia-amerikai segélycsapatokkal támogatott angolok sűrű tömegekben intézték ellentámadásaikat.

Sok angol hadosztály teljesen felmorzsolódott.

Az ellenséges vonalakat Somme vidékén újból áttörtük. Az ellenség mindkét ponton hátrál.

A régi Somme csatater már a német támadócsapatok hátamögött van.

St. Polul és Doullens fontos vasuti csomópontok már nehéz tűzérésünk tűzében állanak.

A Somme völgye valósággal angol temető.

A Cleury melletti völgyben egy teljesen összelőtt, negyven ágyuból álló angol tűzérzred feküdt.

Lázadás Görögországban.

Érk. márc. 31. d. e. 7 ó.

(Budapesti tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Megbízható hírek szerint Athénben, Patrasban és Corintosban lázadások törtek ki. A görög csapatok vonakodtak a tömegre löni, az angolok és franciák fegyverüket használták. Hir szerint nagyszámú francia is életét vesztette. Az egész Peloponnézus forrong.

Az oláh béke.

Érk. márc. 31. d. e. 10 ó.

(Budapesti tudósítónktól.) Bukarestből jelentik, hogy a román békeszerződés végleges aláírása majd csak 8—10 nap múlva történik meg.

A béke delegátusok tegnap utaztak el Bukarestből.

Agyuharc Veneziában.

Érk. márc. 31. d. e. 10 ó.

(Hiv.) Budapest, márc. 30. Hivatalos jelentés. — Veneziában helyenként élénkebb ágyutüz.

A nyugati fronton támadásunk újabb lért nyert.

A verérkari főnök.

A Golgota tövében.

Irta: Szabó Jenő.

Még mindig... mindig...

Még mindig reszket a föld; még mindig omlik a vér; halálnyögések szomoru zenéjétől még mindig sir a levegő.

Az, aki megfeszítették, még ott van bebörtönözve a gyűlölet kövétől gondosan elzárt sirjában. Sívár önzés, piszkos hatalmi érdek poroszloí még őrzik a sziklaboltot, nehogy kilépjen a keresztrevert nagy Szenvedő s elhozza az új élet után vágyó világnak a feltámadást.

A Golgota nagy keresztje millió apró keresztre forgácsolódott, de a legkisebb is ráemlékeztet a megfeszített Idvezítő egész rettenetes halálkinjára. Külön ösvények vezetnek a millióra vált Kálváriákhoz, hét törrel átvert szívek vonaglása jajdul a kereszték alatt. És a könnyek tengerré dagadt árja még nem bírja a gyűlölettől eltorzult emberi ábrázatról lemosni a vért, az arcokon az isteni rokonság szelid vonásait még mindig életoltó harcok korompatinjája takarja.

És a Golgota gyötrelmeit szenvedünk kell mindannyiunknak. A vérmezők gyászainak csak úgy, mint az elárvult tűzhelyek szomoru népének. A gránát-szaggatta virányoknak csak úgy, mint a gondviselés nélkül maradt barázdák

kiürült kincsházának. Megfeszítették a Szeretetet. Koldussá lett az emberi szív és koldussá a kenyeret adó föld.

Ah, a pusztulásnak, a léleksorvasztó rettenetnek e szörnyű nyomása alatt mindannyian várjuk a megváltó Igét! Az új életet teremtő szót. A halottakat ébresztő nagy kijelentést: „Miért keressétek a halottak között az Élőt?”

Tavaszi fuvalmak balzsamos szárnyain várjuk a mosolygó hajnalt, mikor megjelenik a diadalmasan feltámadott és az emberiség millióinak szól, mint egykor az emauszi merengőknek: „Békesség tinektek!”

Várjuk, hogy elvérezzék valahára a gyűlölet, mely megfeszítette az Istent és kikeljen rideg kősirjából a megváltó szeretet, mely a feltámadott Embert adta a világnak.

Oh, jöjj el hozzánk, jöjj el valahára dicsőséges husvét! Hozzd el reánk az élet föltámadását. Társát sirató özvegy és apáért zokogó árva, vérező katona és éhező polgár, harcok dühétől sivárrá tiport halmok és munkás kezek után oly rég óta sohajtozó völgyek — hadd hallják meg az alkotó élet bizonyosságát, az új evangéliumot: „Elnyeletett a halál egészen a diadalomig!”

Szürke tábori lap...

— A Székely Ujság eredeti tárcája; —

Ablakomon beragyog a tavaszi nap melegen simogató, csókos sugara és megaranyozza kis szobám kopott butorait. Zongorám sarkán korondi cserépvázában bágyadt ibolyák, jácintok, szomjasan, vágyakozva...

A hervadó virágok illata ráfekszik a mellemre, ránehezedik a lelkemre. Átható halottszag az egész szoba. Mintha csengő bolondító kacér asszonyi kacagás... fájó, halk leány sohajok s haldokló katonák kinos nyögése rezgne a levegő minden atomjában...

Kezemben egy hideg, szürke tábori lap. Tass Kálmán huszárkapitány írja:

„Nagyságos Asszonyom!

Mivel tudom, mennyire érdekli szegény G. Iván sorsa, sietek megírni, hogy súlyos betegen fekszik az Udine-i kórházban. Gránát szilánkok érték s mindkét szemére megvakult. Utolsó óráit éli.

Maga, Asszonyom, ki annyi jó szívvvel s annyi szánalommal viseltetett iránta; s igaz, őszinte barátságával tisztelte meg a szerencsétlen fiút: magát kérem, imádkozzon éret-

te, hogy váltsa meg az Egek Ura irtózatosszenvedéseitől, bocsássa meg minden bűnét, hiszen, ha volt, megszenvedte — s vegye szent irgalmába haldokló barátunkat.

Kézcsókoló legtisztelőbb hiva: Tass.”

Ujra meg újra átolvasom a szürke tábori lapot. Könnyeim lassan ráhullanak és elmosásák minden betűjét... Csendesesen összeszemezem kezeim s buzgó imát küldök az Istenhez, kérve, könyörögve...

...Szüleimnél ismerkedtem meg G. főhadnaggyal. Oda volt beszállásolva. Gyönyörű szál ember. Szelid, jó fiú. A tiszték, a legénység s mindannyian, kik ismertük, nagyon szerették.

Pihenésre jöttek, a hegyek alatt szerényen meghuzódó székely falucskába.

Egész telet a fronton töltötte; vad, erdős helyeken, rideg, hideg, kegyetlen világban, hova nem hallatszott el édes asszonyi kacagás... nem érezte puha, meleg szobák illatát. Ott, ezer veszély között, kinos, hosszú éjszakákon, csak egy kép, egy szomoruan mosolygó, sötét szemű leány-kép volt minden boldogsága. Menyasszonya képe. Becsületes szíve minden

Oh jőjj el, mihozzánk valahára Fel-támadásnak dicsőséges ünnepe!

Harcok halálából harcos katonák szülessenek újjá, mint munkás, alkotó emberek; gyászok siralmából özvegyek és árvák ébredjenek a nagy Vigasztalás új reggelére; romokból támadjon új építés; zuzott csontokon megcsorbult fegyver vasa támadjon fel szántó ekévé és a koldussá taposott mezők: éhezők millióit megvidámító terített asztallal!

Jőjj el hozzánk gyűlölet halálából megváltó ünnepek ünnepe, hogy a feltört sebekről felszáradjon a könny s az önmagát megtalált emberiség felé hadd röpjön diadalmas szárnyán a feltámadott Béke, az örök emberszeretet nagy kijelentése: „Bizzatok! Én meggyőztem a világot! Én vagyok a feltámadás és az élet! És én tiveletek maradok mind a világnak végezetéig!”

Ráth Endre és az oláh kérdés. A választójogi bizottság március 6-iki ülésén Ráth Endre, városunk képviselője harmadfél óra beszédet mondott a javaslat mellett. Főképp a nemzetiségi kérdésekkel, Erdély jövőjével és a magyarság helyzetével foglalkozott. A nemzetiségi viszonyok züllöttsége a tehetetlen kormányok bűne, amelyek csak pártpolitikai szempontokat ismertek a nemzetiségi kerületekben. A magyarság érdekeit meg lehet védeni a választójogi széleskörű kiterjesztése mellett is, csak erőteljes nemzeti politikát kell folytatni Erdélyben. A hadsereget a nemzeti célok szolgálatába kell állítani. Erős ipart és kereskedelmet kell teremteni Erdélyben és Erdélyt bele kell kapcsolni a balkáni forgalomba.

Behatóan foglalkozott a választójogi reformtörvények előzményeivel és bizonyítja a reform szükségességét. Az a választójogi reform, amely nem hoz általános választói jogot, vagyis nem terjeszti ki a választói jogot a nemzet legszélesebb néprétegeire, szerinte teljesen céltalan lenne, mert nem hozna megnyugvást. Polemizál Desbordes Ernőnek a bizottságban elhangzott beszédével. Idézi Tisza István grófnak a nemzeti

ségi politikáról mondott szavait. Tisza oláh kulturáról beszélt és az egyenjogúságot hirdette. Ennek logikai következtetése, hogy a szavazati jog tekintetében is egyenjogúságban kell az oláhokat részesíteni. Az erdélyi oláh katonák hősiességéről szól. Bethlen István beszédével polemizálva azt bizonyította, hogy Bethlen aggodalmi nem helytálló. A javaslatot meg kell csinálni, mert a király is akarja. Elfogadja a javaslatot.

Ráth Endrét beszéde miatt a Pesti Hírlap *Magyarok a magyar nyelv ellen* című vezércikkében erős támadásban részesítette. Hogy a támadás mennyire alaptalan volt és a beszéd mennyire elferditve kivonatolta a Pesti Hírlap, kitűnik a beszéd hiteles szövegéből, melyet most kaptunk meg s a melyet egész terjedelmében a Székely Ujság mai számához mellékelünk. Azt hisszük, e beszéd hiteles szövege teljesen megnyugtathat mindenkit arról, hogy kevés ember van, a ki annyira szíven viseli Erdély és a magyarság érdekeit, mint Ráth Endre. Azt a történelmi igazságot, hogy voltak a nemzetiségek között, kik hűek maradtak hozzánk és hűen védtek a hazát, letagadni nem okos dolog és nem is lehet. Ezt ferdítette el a P. H., mely azt állította, hogy Ráth «istenítette az oláhokat.» Ilyent a mellékelt beszédbe belemagyarázni sem lehet. Felhívjuk a mai számunkhoz mellékelt beszédre olvasóink figyelmét.

Ugron királyi biztos nyilatkozik programjáról.

Ugron Gábor, a kinevezett erdélyi királyi biztos jövődó programjáról a következőképpen nyilatkozott:

— Amit ki kell jelentenem, az, hogy ebben a minőségben pártpolitikát nem ismerek. Az erdélyi kormánybiztos hatáskörét újból decentralizálni kell, mert az utóbbi hónapokban az erős centralizáció nem vált be.

— A közéletmezés ügyét a kinevezett közéletmezési kormánybiztos fogja intézni. Külön kormánybiztos fogja intézni a katonák és polgári egyének közt az érintkezést.

— A jövőben nem lesz a királyi kormánybiztosnak alárendelve a földmivelésügyi miniszterium erdélyi kirendeltsége.

— A kársejélyeket vármegyénként fogjuk kiosztani, a kársejélyek kiosztása, emberi számítás szerint, két hónap alatt teljesen rendben lesz.

— A feldult tüzhelyek felépítésének és jóvátételének megoldását siettetnünk kell.

— A népiskolák államosításának munkáját báró Horváth Emil fogja végezni.

— Egyik főfeladatunk a birtokpolitikának sürgős törvényes rendezése, különös tekintettel természetesen az erdélyi magyarságra. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban a telepítési rendszer beállítását különös tekintettel a Romániából visszatérő magyarságra, szintén egyik feladatunknak tekintjük.

— A föld tehermentesítése, a hitel reorganizációja ugyancsak fontos és sürgősen megoldandó feladat.

— A földgáz végleges rendezését, a bányatörvény revízióját, *Erdély geológiai feltárását* sürgetni fogjuk, ugyancsak az erdélyi ipar fejlesztését és a háziipar kérdését is.

— Erdély tulajdonképpen szükségletének megfelelően Erdély vasutálózatának programját is ki kell dolgoznunk. E hálózatnak az legyen rendeltetése, hogy *Erdélynek ne csak Magyarországgal legyen jó összeköttetése, hanem Kelet felé, Odessza, Galac és Braila irányában is.*

— Az iskolák egy tekintélyes számának államosítását is tervbe vettük.

— A közigazgatás terén a *vármegyék nyelvi beosztásának tervét* eljűk sorra, valamint a vidéki határrendőrség és közegészségügy államosítását.

— A leszerezéssel kapcsolatosan Erdélynek megfelelő építőanyagban való részesítését, a már meglevő különböző kulturális és jótékonyági egyesületeknek e nagy munkába való beállítása szintén további programunk.

Elhurcoltatásomtól a szabadulásig.

Kálvária-ut Raducaneni felé.

— Irta: Máthig Berard. —

Az egészségi állapotok napról-napra rosszabbodnak. Kezd fellépni a vérhas, több emberünk megkapja, az öreg futásfalvi László Mihály az első áldozat. Ugyancsak Husiban tudjuk meg, hogy kivülünk egy másik, Erdélyből elhurcolt tuzsereg is van Brassóból és Fogarashól, köztük Meisel brassói apát-plebános is. Egymással érintkezésbe is lépünk levél-csempészet útján, a derék apátur szenvedéseiről már ott értesültem a volt elhurcolt fogarasi ácsmesterek útján, kik az iskolában a pricseket készítették. Tőle tudtam meg azt is, hogy a kath. plebános a helységben minorita. Sajnos, találkozni nem tudtam vele, mert hiába kértem a prefektust, engedjenek hozzá misézni, kérésemet megtagadta. Szigorúan őriztek bennünket; úgy két hétre mehettünk ki a legszükségesebb ruhaneműek bevásárlására. Több, mint

dobbanása az ő szép, hű, jó menyasszonyáé volt . . .

Aztán meglátta az asszonyt . . . Elvesztette a józan esztét . . . Meg tudtam érteni. . . Meg tudtam bocsátani . . . S ezer mentséget találtam számára. Egy hosszú, hideg fagyos tél után megrészegült a parfüm illatától . . . megszédült a ruhasuhogástól. . .

Karcsu, vöröses haju szőke asszony. Öreg nagynénjéhez jött látogatóba. Kacér nagyvárosi teremtes: abból a fajtából, amelyik soha se akar megvénülni. Fiatal akar maradni, ölelésre tárt karu szerelmes asszonynak, aki kicsókolja a maga boldogságát, aki még a halált is ölelni, csókolni fogja. Aki élni akar és meg tudja szerezni a maga minden gyönyörűségét, ami után vágyakozik.

Boldogtalan G. Iván!

Félt az asszonytól. Kerülte. De ha parfümjét érezte, selyem szoknyája suhogott; megtörtött minden akarata, ereje. . . Valahányszor elment tőle, megfogadta, hogy soha vissza nem megy. És visszament. Mindig visszament. Tudta, hogy ölelgetni akarja magát vele. . . gyűlölte, félt tőle. Szaladt akart messze, ahol

tiszta, könnyű a levegő; de ha az asszony hozzasimult, fülébe kacagott, nem birt menekülni.

Lehunyt szemekkel kérte Istent, hogy soha ne látná, hogy szemeit örökre csukva tarthatná, hogy menyasszonyához lehetne hűséges, becsületes!

Nem gondolta, hogy átok és fohász gyakran az Egekig ér!

Két hónapi örült mámor után magához tért a boldulathól. Késő volt. Egy szép napon visszajött a jeggyűrűje. A hír eljutott menyasszonyához. Legjobb barátjától, kinek a lány ma már a felesége.

Hiába volt minden eskü, átok, hogy a szívet nem vitte bele az örült játékba, az most is a leányé. Találjon mentséget számára nemes nagy lelke. Bocsásson meg!

Kurta, száraz volt a felelet:

„Minden késő! Nem lehet összefoltozni a boldogságot.” A napsugaras ojtózi hegyek, a fenyvesek haragos zöldje, a székely falucska mintha mind azt zúgnák: „késő! késő! Minden késő!”

Láttam kétségbeesését. Ráborult az asz-

talra. Odatámaszkodott az ablakhoz, átfogta a hideg vasat, mintha valami lágy asszonyi test volna és panaszkolta az életet nagy kegyetlenségeivel, hideg gunyjaival. Beszéltem hozzá, mint egy édes anya a beteg gyermekéhez, becéző, simogató szavakkal. Szerettem volna, ha fölenged valahogy ez a keserűség, átlágyul sírásba, vagy megizmosul méreggá, haraggá, dühössé; akármivé, csak ettől a gyötrődéstől megszabaduljon.

Végre megfogta a kezemet és rácsókol egy forró égető könnyet. . .

Aztán elváltunk. Pár nap múlva parancsot kaptak. Elmentek olasz frontra.

A többit elmondja a szürke tábori lap.

Belebámulok a tavaszi napsugárba és tele a fejem, a lelkeim, hervadó virágillattal, fojtogató, halott virágszaggal. . . S mintha bánatos sötét szemeket látnék. . . csengő, boldondító kacagást hallanék. . . és egy haldokló katona utolsó kinos nyögését. . .

Könnybeborult szemekkel nézem a szürke tábori lapot. . .

Özv. Czirmes Bálintné.

Háboru és babona.

Olyan idő, mint a mostani, a maga nag feladataival, veszedelmeivel és szükségéivel kemény tusát követel meg, szellemi erőt és lélek heroizmusát, amelynek sokan, sajnos hiányával vannak; ilyenkor ösztönszerűleg a babonával keres menedéket az ember, — ezér kapott annyira lábra a babona a háboru alatt.

Minden babona, akár indus, akár görög akár keleti, akár amolyan mostani háborus fajta legyen, közös vonása a csodában való hit. E hit, továbbá a szerencsét hozó tárgyakhoz való ragaszkodás és az az ösztönszerű vágy, hogy ilyenekkel rendelkezünk, a világháboru borzalmait és szokatlan eseményeit következtében hatalmas arányokat öltött.

Az az állandó veszedelem, amely a katonai életet a lövészárkokban szakadatlanul fenyegeti, különösen hálás talaja mindenféle babonának, amely az önmagának és az egyedül létnek kiszolgáltatott katonai agyában gazdagon burjánzik, a leghetlenebb virágokat fakasztva. A falusi katonák talizmánokkal vigasztalják önmagukat, amelyeket övéiktől kaptak és gondosan őrzött ereklyeként hordoznak, amelyektől a világért sem válnának meg egy pillanatra, mert az a balsors legjobb és legbiztosabb elenszere. Hadi amulettek gyártására egész iparok keletkeznek, amelyek a háboru szította babona óriási mérveiből valósággal tökéletessé válnak.

A legtöbb katonai nyakán hordja amulettjét, képpel és írással ellátott fémlamezt vagy érmeszerű függelékét, amelynek az a rendeltetése, hogy hordozóját minden földi betegségek vagy veszedelem ellen megoltalmazza.

Bakáink legkedveltebb hadiamulettjei Jézus vagy Szűz Mária-képpel ellátott lemezek, továbbá világító radiumkeresztcsékek vagy kis zacskók egyháziilag megszentelt füvecskékké, amelyek szerencsét hoznak.

Különösen kedveltek a lövedékek és gránátzilánkok, amelyeket sebekből távolítottak el szerencsésen, továbbá töltő golyók és robbantási darabkák, amelyek érmeiről, szivarkaszelencéiről, igazolványi tokról, füzőedényekről, gombokról pattantak le vagy jegyzőkönyvekben akadtak fenn. Ezeknek a tárgyaknak az óvó erejéről bakáink valóságos csodákat regélnek. Nem érdektelenek az amulettekbe vésett mondasok sem. Az egyik Szűz Máriás amuletten ez áll:

„Ha hordod ezt a szent jelet,
Az ellen futásnak ered.”

Egy patkóra ez a kívánság volt bevésve:
„Hordd ezt a csaták tűzében,
Akkor visszajössz te épen.”

A Szent Borbála képét mutató egy tűzér- amuletten ez volt olvasható:

„Szent Borbála, légy mindig velünk,
Segíts minket, — győzd le ellenünk.”

A borzalmas háboru, amelynek résztvevői óráról órára ezerféle veszélynek vannak kitéve, magától értetődőleg felélesztette bennük azt a törekvést, hogy a sorsot és a szerencsét a maguk pártjára hódítsák.

Ha egy csapatotest legénységét megmoztoznák, a leghetlenebb dolgokat találnak a katonáknál, amelyeket a veszedelmek elleni óvszereként hordanak maguknál.

A szerencsegyűrűk különös népszerűségnek örvendenek. Ilyen gyűrűket olyasféle felírásokkal, hogy „Harcon át a győzelemhez”, „Hadszerencse”, „Isten óvjon” stb. a háboru első idejében a mögöttes területről szállítottak a frontra. Ma már minden zászlóaljnál vannak katonák, akik szerencsegyűrűket gyártanak és bajtársaiknak eladják.

Nem ritkán találni katonáknál golyók és fegyverek elleni óvszerként ugynevezett „Golyó-áldás”-t. Példa kedvéért közöljük a Kárpátokban elesett egyik katonánál talált „Golyóáldása” szövegét: „Kedves unokaöcsémnek a világháboru utavalóul adtam minden ellenség és betegség ellen. A rád irányított lövedékek változtassék meg irányukat. Imádkoztam Istenhez és imámat meghallgatta. Viseld e sorokat mindig magadnál és akkor életed meg lesz óva. Nagybátyád, János.”

A patkó, mint a szerencse szimbóluma, szintén nagy szerepet játszik. A cikkíró maga tapasztalta, hogy egy gyalogos két felszedett régi patkót állandóan hátizsákjában tartott. Az egyiket azelőtt találta, hogy a XVIII. menet- zászlóaljjal Zomborból távozott, a másikat egy zborovi utcán.

Nevezetes, hogy a négylevelű lóhere csodás hatásában való hit a háboruban ismét a régi erővel éledt fel. Sokan vannak, akiknek, mielőtt a táborba vonultak, gyöngéd kezek négylevelű lóherét nyújtottak át áldásthozó amulettként.

Az a régi balhit, hogy szerencsétlen napok és szerencsétlen számok vannak, amelyek emberek és események sorsát döntenek el, a cikkíró ezredében is fogható formát öltött.

Nyilvánvaló, hogy a jelenlegi háboru csak úgy, mint az emberiségnek minden nagyobb megrázkodtatása, kedvez a babonának nemcsak a táborban levő katonaságnál, hanem a mögöttes területen levő polgári lakosoknál is.

Az a sok babonás legenda, amely a fronton fogamzik meg, megfeythető abból a miszticizmusból, amely eltölti a katonai életet, akiknek mindig készen kell állania a halálra.

Bármennyire különöseknek tessenek is ezek a babonás szokások, erkölcsök, néprajzi tekintetben mégis igen érdekesek és a katonai együgyű gondolkodásmódjáról tesznek tanúságot. Gyakran hallani azt az állítást, hogy a babona ott kezdődik, ahol a hit megszűnik; a valóságban azonban a hit az, amely a hitnél régebbi babonában gyökerezik, — lévén a babona Grimm szerint, tisztára a legalacsonyabbrendű háziszükségletre szánt vallás.

A jelenlegi háboru időkben általában az a tapasztalatunk, hogy a babona közeli viszonyban áll a valláshoz és a vallásossághoz. Kiderült, hogy a vallás és az istenféllem olyan időkben, amikor a babona nagyobb mértékűt ölt, jobban él a lelkekben.

Goethe mondja: „A babona az embernek lényétől elválaszthatatlan. A babona az élet költészete.” (H.-G.)

Eladó

a II. ker. Stefánia utca 30 ik udvartér 4 sz. alatti ház műhelylyel együtt.

Cím a kiadóhivatalban.

Közel a sírhoz . . .

Drága, jó anyám, amikor múlt év augusztus 25 én, hajnali három órakor elbúcsúztam tőled, utavalónak azt mondtad nekem: fiam, vigyázz magadra! Mit is mondhatna egy anyai szív az ő magzatának, aki hosszú utra indul s akit hivatása miatt oly ritkán van alkalma látni . . . Én, drága anyám, vigyáztam magamra, hisz egész életünk csupa vigyázásból áll s mégis odajutottam, hogy majdnem kikísértek a . . . csendes hazába. Ennek, az én nagy betegségemnek, egyúttal tanulságos gyógyulásomnak képét akarom most megrajzolni, hogy hirt vegyenek róla azok, kik szenvednek s reményt merítsenek arra, hogy nincs elveszve életünk, ha az orvos nemcsak patikaszerrel, hanem lelkevel is gyógyít.

Ezelőtt tizenhét évvel megrendült egész- séggel foglaltam el kézdívásárhelyi tanári állá- somat. Valami ismeretlen és szokatlan gyomor- baj gyötört már Aradon. Itt azután rendtársaim és jobaráim unszolására hozzáfogtam a ko- vácsnai Horgász-víz fogyasztásához s hála a jó Istennek, egy idő múlva beállott a határozott javulás. Erős lettem, meghíztem, életkedvem felvidult.

Azonban néhány év után, mikor a Hor- gászt már megszokta szervezetem, egészségem újra hanyatlani kezdett. Ettől kezdve aztán megindult az én kálvária-utam. Bejártam min- den helyet, amelyről gondoltam, hogy jót tesz majd nekem, vagy melyet szerető érzéssel ajánlottak orvosaim s ismerőseim. Felkerestem az ország különböző vidékein lakó doktorokat, mindegyikkel megvizsgáltattam magam, mind- egyiknek a tanácsát kikértem, rendelkezéseiket, a mennyire csak lehetett, betartottam. Ideiglenes eredményt értem el ugyan, de tartós jó álla- potomról szó sem lehetett. Minden szünidő hat hete, nyolc hete megfosztott egy-két ezer koronától, adott is annyi egészséget, hogy egy pár hónapig döcögött a jól megkent kerek; az év nagyobb részét azonban újra meg újra nya- valyogva éltem át. Csupa derű és boru, de in- kább boru volt sorsom. Tusnád-nak fenyőillatos légkörében kezdtem vándorlásomat. Ennek po- mentes klímája, vendégeinek szeretetreméltó kedvessége és jobaráim társasköre jóhatással voltak hogylétemre, látszólag felüdülve, jó szinben tértem vissza otthonomba, munkakö- römbe, néhány hónap múlva azonban éreztem, hogy nem úgy vagyok, mint kellene; megint visszafelé megyek. Nagyobb és intenzívebb moz- gást, mintegy testi tornát kerestem aztán Brassóban. Jártam a Czenket, a Fellegvárat, a Vártét, Noát, a réteket. A sokféle zene és lát- ványosság csillapítólag hatottak rám; élelme- zésem és légváltoztatásom határozottan elő- nyomra szolgáltak, de az óhajtott, keresett drága kincset — az egészséget nem adták meg nekem. Most már a Balatonra vágyódtam. Fel- ütöttem a tanyámat Balatonföldváron dr. Török Andor mostani alispán és kedves neje meg Jakab Erzsike és a két Zalán-fivér környeze- tében; lubickoltunk a szép magyar tenger hul- lámaiban, kirándultunk Tihanyba, Siófokra, Keszthelyre; ettük a páratlan finom és izletes balatoni fogast, fogyasztottuk az erőt adó „ura- dalmi” borokat; élveztük a jó levegőt, örvend- tünk az élet ezerféle szépségében, de teljes javulást, itt sem értem el. Voltam Bácskaföldön, Tátrafüreden, Budai Császárbán, Tóvároson, az Eszterházy Angol-kert és csákvári gróf Eszter- házy Móric-féle üdülőkert lakója, mindegyik tett valamit érdekemben, de a keresett, óhajtott testi békét egyik sem tudta megadni. Végre világhírű gyógyhelyet kívántam. Elmentem Pös- tyénbe. Meg is kezdtem a kúrát, melvől re-

Az Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság

elfogad takarékbetéteket legmagasabb kamatozás mellett és a tőkekamatadót sajátjából fizeti.

méltem felépülésemet, befejezni azonban nem tudtam, mert kitört a világháború és az első plakát: Ku mojim Narodom — az én Népemhez — megjelent a falakon és fákön.

Menekülni kellett a vonatok miatt és 3 nap alatt elpárolgott a fürdőtelep 18 ezer vendége. Közöttük én is.

Most kezdődik a második szakasza életutamnak. Amikor azt tapasztaltam, hogy a gyógyfürdők meg a balzsamos üdülőhelyek csak a pénzemet emésztik fel, de a legszükségesebbet, az egészséget visszaadni nem képesek, akkor elhatároztam, hogy kizárólag az orvosokra és a gyógyszerekre bízom magamat. Tízzenkét orvossal tanácskoztam megszakított időközben. Voltam méltóságos és nagyságos orvosoknál; elmentem egyszerűbb helyekre is. Mindegyik talált más és más bajt, mindegyik irt más és másféle gyógyszert, de egyik sem gyógyított meg. Segesvárt együtt reméltük, hogy talpra állítanak minket a feledhetetlen Záru Laci barátommal. Ő már meggyógyult véglegesen. Szíve vitte őt a sirba. Én még itt rogom a sorokat s remélem, hogy mire ezek napvilágot látnak, akkorra én is elhagyhatom 2 hónapja őrzött börtönszobámat. A nyáron a fővárosi klinikán jelentkeztem. Ettem próbaregelist. Az ám a finom komedeneia! Tessék kérem megpróbálni annak, aki még ilyenben nem részesült. Aztán ettem bismutot, ittam tejet, a Röntgen gép alatt kétszer állottam s a sok hercehurcának, nagy derendocának az lett a vége, hogy kijelentették, miszerint *semmi komolyabb bajom nincsen és mindezek dacára január 2-án közelebb álltam a sirhoz, mint az egészséghöz.* Tartozom annak kijelentésével, hogy a 12 orvos, aki eddig kezelte, nem gyógyított meg. Neveiket nem említem, bár a jóakaratot nem vonom kétségbe egyiknél sem. Meggyógyító orvosomat azonban, bár ő tiltakozik ez ellen, hálásan megnevezem. Dr. Dávid János az, akit az isteni Gondviselés sokaknak öröme és vigasztalására éppen a legválságosabb pillanatban vezérelt haza. Évekig huzódó betegségemnek én a nevét sem tudtam. Éreztem, hogy állandóan rosszul vagyok. Fogytam az ősz óta rohamosan, már 76 kilóról 58-ra lementem s ezen több éven át huzódó, ismeretlen betegségeből december végére kifejlődött egy szokatlan s éppen ennél fogva ritkaságszámba menő kórosot a májkötszövet és bélgyulladás. Így állt a dolog január 2-án.

János doktor először kikérdezett, mint a tanár szokta tanítványát kikérdezni. Én megfeleltem, hisz annyi év óta megtanultam már 12-szer ismételt leckémet. Ezután apróra megvizsgálta minden porcikámat. Igaz, hogy a sok fogdosás után kilelt a hideg, de ő megnyugtatóan, hogyha szót fogadok, meggyógyít. Én pedig replikáztam, mint a hitetlen Tamás, hogy te is csak úgy mondod ezt, mint a többi orvos, hogy a beteget megnyugtassák, de amikor komoly szóval becsületét igérte zálogul, akkor már a szíve, lelke is velem volt. Három hétig meg nem mozdulhattam az ágyból, hiába kértem, hogy az íróasztalig vagy a mosdószekrényig elmehessek. Nem engedte. Aztán három hétig naponként 2 liter tejet kellett lenyelnem, gondolhatják uraim és hölgyeim, mily könnyű volt mindennap 2 liter tejet megszerezni a mai bőséges tejvilágban. No, mégis a 21 nap után jött két lépés séta, aztán egy kis sonka, méz, vaj, leves. Uram bocsá' a cigarettát is megengedte!

Január 11-én tul voltam a krízisen, örömben akkor hajnali fél 5 órakor megeselekedtem egy 7 strofás *kinverset*, melyből egy-két sort ime van szerencsém bemutatni:

Dallama: Hazunk alatt faragnak az ácsok.

2. Bélgulladás fájó sebe gyöttri,
De ő szegény türelmével Győzi...
Fogyott, fogyott, mint az égő gyertya,
Nemsokára végsőt lobbant volna.
3. Ujesztendón kezdte ő „végét,”
Február hó hozott volna „békét,”
De az orvos gyorsan kettévágta
S a halálról nem lehet szó már ma.
4. Gyermekek vagyok, gyermekek lettem újra,
Tejet iszom mindennap, de fuja.
Három hétig önti belém Mária,
Kérem szépen: nehéz ezt kívánni.

*

Most, mikor ezeket a betűket írom, már csak egyféle orvosságom van. Mert volt ám többféle!

Szinre, izre, állapotra változatos, de hatásra egyforma. Mindegyik jól tett, mert ime jobban érzem magamat. Lassacskán, fokozatosan elmaradoztak tőlem, mint a fáradt katonák az árokpártokon... Hogy esillogott a szemem, milyen mosolygásra változott az arcom, mikor János dr. azt mondta: *ezt már nem kell megrendelni.* Ennél tisztább örömet még talán akkor éreztem az én lelkem, amikor szívbeli jóbarátaim; kicsi és nagy tanítványaim egyenként, vagy társas számban felkerestek engem rendházunk csendes cellájában. Mindegyiknek itt is hálás köszönetet mondom.

Tehát megtértem a temető kapujából. Most az üdülés napjait élem. Eltartanak ezek a napok néhány hétig is. Aztán megint beállok a szőlőbe, az Ur munkásai közé. Vár a templom és az iskola! Ha pedig elmúlik a tanév szerencsésen, akkor az én kedves doktorom felvisz engem Budapestre s ő vizsgálatot megengem egy nagy tanárral, hogy nem maradt-e bennem valami, ami az én állandó javulásomat gátolhatja? S mikor a vizsgát letettem itthon is, meg ott is, akkor hozzád repülök drága, jó anyám, hogy a csákvári templom magányában együtt imádkozzunk az én megmentőmért, dr. Dávid János városi főorvosért.

Szeretettel esőkolja kezeitet fiad:

Vik-Ter.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

Eladó
tenyészbikák.
6 drb magyar és 2 drb simmenthali 2 éves elsőrendű legelő hágóbika, melyek az ideai uzoni bikavásárra felhajtva nem voltak, eladók Nagy Simon birtokosnál Szotyor, up. Illyefalva.

A zabolai uradalomban szombaton, április hó 6-án reggel 8 órakor

60—70 drb. választott malac

(uradalmi faj) szabad kézből a legtöbbet ígérőknek páronként el fog adatni.

Venni szándékozók a zabolafürésztelepi vasútállomás mellett levő Évamajorban jelentkezzenek.

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy a sétatéri vendéglőt újból átvetttem és minden törekvéssel azon leszek, hogy már ismert jó konyhával, kitűnő boraimmal és állandóan frissen csapolt kőbányai sörrel általános megelégedését kiérdemeljem. Továbbra is kérem a n. é. közönség b. pártfogását.

Kiváló tisztelettel

(Brassó.)

Schuster Márton

vendéglős.

Gazdák figyelmébe!
Eladó

a Damokos Ákos féle hatolyka belsőség és 190 holdnyi, a község mellett fekvő

szántó és kaszáló

valamint 130 holdnyi közös erdőbeli járandóság, tetszés szerinti kisebb darabokban. Felvilágosítás nyerhető Kézdivásárhelyen

Dr. János Gábor ügyvéd irodájában.

Ebédli berendezés eladó.

Cim a kiadóban.

Hirdetés.

Az özv. Kovács Imréné tulajdonát képező Szala-utca 3. szám alatt levő háza a különálló, de hozzátartozó udvar, és kerttel együtt **eladó.**

Ajánlott levél útján értekezhetni a tulajdonossal Keresed, u. p. Bágyon- Tordaaranyoson.

Az Uj-uton a törvényszékkal szemben

a Kökösy-féle ház eladó.
A lakás 6 szobából, konyhából áll, az udvaron istálló.

Értekezni lehet a tulajdonossal:

Losonczy Józsefnél Nagyborosnyó.

Eladó birtok.

Szentkatolna község határán 7 hold 730 □ öl területű szántómat és 3 hold 655 □ öl területű kaszálómat a helyszínén önkéntes árverésen a legtöbbet ígérőknek folyó év március hó 29-én délelőtt 9 órakor, készpénz fizetés mellett **eladom.** — Szentkatolna.

Dr. Jancsó Benedekné
Bánffy Berta,

Eladók

a Bethlen-utca 21. számú ház, egy szántóföld és egy kert, továbbá egy **husszók-felszerelés.**

Bővebb felvilágosítás nyerhető Stefania-ut 14. szám alatt.

Ha előfizet még most is

12 fillérért

kapja naponta

a modern magyar zsurnalisztika mesterművét, 60 magyar író mindennapos bravurját, az eleven-érdekes és szokatlanul értékes, pompás napilapot a

Pesti Naplót

A PESTI NAPLÓ hírszolgálatra napról-napra eredeti információkkal, beavatott és beható tudósításokkal szolgál, melyek a világsajtóban is fel-tűnést keltenek.

A PESTI NAPLÓ politikai, közgazdasági, fővárosi és színházi stb. hírei, a pompás hírvovattal és riportanyaggal együtt a magyar újságírás leg-kitűnőbb teljesítményei.

A PESTI NAPLÓ szépirodalmi része évente 8 nagy regényt, 400 elbeszélést s több mint 1000 humoros közleményt, tehát 70-80 kötetnyi magas értékű, eseményeszerű olvasmányt nyújt.

A PESTI NAPLÓ 60 tagú szerkesztőségében a magyar írók és hírlapírók legjelesebbjei s a magyar olvasóközönség legkeresettebb, legdelegettebb írói dolgoznak.

Ha belép az előfizetők sorába, még a régi előfizetési áron szeresheti meg a legnagyobb s leg-érdekesebb magyar napilapot.

A régi előfizetési árak ezek:

Egy hónapra 8 kor. 30 fillér
Egy negyedévre 9 kor. 50 fillér
Egy félévre 19 kor. — fillér

Az előfizetési utalványokat e címre küldje:

PESTI NAPLÓ

kiadóhivatala

Budapest, VII., Rákóczi-ut 18. sz.

VIZSGÁKRA

a polgári- és középiskola minden osztályából, érettségire, felvételi vizsgákra stb. gyorsan, osztályösszevonással, felelősség mellett készít elő a

Zsoldos tanintézet
Budapest, VII., Dohány-u. 84.
Telefon 32-40.